

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΕΘΝΙΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΓΙΑ ΤΑ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΑ ΤΟΥ ΑΝΘΡΩΠΟΥ

Νεοφύτου Βάμβα 6 (3ος όροφος), 10674 Αθήνα, τηλ: 210 7233221-2; 210 7233216;
φαξ: 210 7233217; e-mail: info@nchr.gr, website: www.nchr.gr

**Παρατηρήσεις επί της Έκθεσης του Υπουργείου Εργασίας και
Κοινωνικών Ασφαλίσεων για την εφαρμογή από την Ελλάδα
της Σύμβασης του Διεθνούς Οργανισμού Εργασίας Αριθ. 111
για τη Διάκριση στην Απασχόληση και στο Επάγγελμα ***

1. Η Εθνική Επιτροπή για τα Δικαιώματα του Ανθρώπου, η οποία ιδρύθηκε με το Ν. 2667/1998, συγκροτήθηκε σε σώμα τον Ιανουάριο 2000 και η λειτουργία της άρχισε αμέσως μετά. Έκτοτε επιλήφθηκε σοβαρού αριθμού θεμάτων Δικαιωμάτων του Ανθρώπου που ήταν επίκαιρα και επείγοντα διότι η Πολιτεία ετοίμαζε τη λήψη νομοθετικών μέτρων ή η Βουλή μεταρρύθμιζε το Σύνταγμα.

2. Όσον αφορά τις διακρίσεις λόγω φύλου κατά την εργασία (πρόσληψη, εξέλιξη κλπ) αλλά και σε κάθε άλλο τομέα της ιδιωτικής ή δημόσιας ζωής, είμαστε υπέρ της μεταρρύθμισης της διατύπωσης του άρθρου 116 παρ. 2 του Συντάγματος που επέτρεπε «αποκλίσεις» από την ισότητα. Όπως ερμηνεύτηκαν από τη νομολογία, οι «αποκλίσεις» αυτές αποτελούν τη δικαιολογία αποκλεισμού ή περιορισμού των γυναικών σε διάφορους επαγγελματικούς τομείς. Η νέα διατύπωση, που είχε προταθεί από τον Σύνδεσμο για τα Δικαιώματα της Γυναίκας και το Ίδρυμα Μαραγκοπούλου για τα Δικαιώματα του Ανθρώπου, έγινε τελικά αποδεκτή, σχεδόν παμψηφεί, από τη Βουλή και έχει ως εξής: «Δεν αποτελεί διάκριση λόγω φύλου η λήψη θετικών μέτρων για την προώθηση της ισότητας μεταξύ ανδρών και γυναικών. Το Κράτος μεριμνά για την άρση των ανισοτήτων που υφίστανται στην πράξη, ιδίως σε βάρος των γυναικών.» Έτσι το ελληνικό

* Συντάκτες: Αλίκη Γιωτοπούλου-Μαραγκοπούλου, Πρόεδρος της ΕΕΔΑ, Νίκος Σιταρόπουλος, Επιστημονικός Συνεργάτης της ΕΕΔΑ.

Σύνταγμα σήμερα απέκλεισε τις εξαιρέσεις από την ισότητα σε βάρος των γυναικών και αντίθετα αναγνώρισε τα θετικά μέτρα για την επίτευξη ουσιαστικής ισότητας. Βάσει αυτής της νέας συνταγματικής διάταξης πρέπει να τροποποιηθεί το άρθρο 12 του Ν. 2713/1999 που είναι πλέον αντισυνταγματικό. Πρόσφατα οι προαναφερθείσες οργανώσεις διατύπωσαν επίσης ανάλογη διάταξη νομοσχεδίου για την εισαγωγή γυναικών στις στρατιωτικές σχολές που έγινε δεκτή από το Υπουργείο Εθνικής Άμυνας.

3. Μεταξύ των θεμάτων που επιλήφθηκε η Εθνική Επιτροπή για τα Δικαιώματα του Ανθρώπου είναι οι διατάξεις του νέου Ευρωπαϊκού Χάρτη Θεμελιωδών Δικαιωμάτων. Οι προτάσεις μας προς την αρμόδια Convention (έγγραφο 4425/000, Contribution 279) περιλαμβάνουν και ειδικές προτάσεις μας για τη διατύπωση της ρύθμισης της ισότητας των φύλων και για τη σεξουαλική εκμετάλλευση των γυναικών. Η πρότασή μας για την ισότητα των φύλων συνίσταται στην προσθήκη της εξής παραγράφου στο άρθρο 1α, Convention 36: *«1. Η ουσιαστική ισότητα μεταξύ γυναικών και ανδρών πρέπει να εξασφαλίζεται και να προάγεται σε όλους τους τομείς. Οποιαδήποτε άμεση ή έμμεση διάκριση λόγω φύλου απαγορεύεται. 2. Ενδείκνυται η λήψη προσωρινών θετικών μέτρων, κατά κύριο λόγο για τη βελτίωση της θέσης των γυναικών, που θα ισχύουν έως ότου επιτευχθεί ουσιαστική ισότητα μεταξύ γυναικών και ανδρών»*.

Εκτός αυτού, ζητήσαμε τη ρητή διατύπωση στον Χάρτη (άρθρο 1, Convention 28) της Αρχής ότι το ανθρώπινο σώμα, ολόκληρο ή μέρος, αποτελεί αγαθό *extra commercium*, πράγμα που θα έχει συνέπειες σοβαρές όχι μόνο για τη σεξουαλική εκμετάλλευση των γυναικών και παιδιών (τώρα πλέον από διεθνείς εγκληματικές οργανώσεις), αλλά και για την αντιμετώπιση της συναλλαγής μεταξύ πόρνης και πελάτη. Οι προτάσεις μας αυτές ουσιαστικά υιοθετήθηκαν από τον Ευρωπαϊκό Χάρτη Θεμελιωδών Δικαιωμάτων (Κεφάλαιο III).

4. Παρά την τροποποίηση του ελληνικού Συντάγματος (άρθρο 116 παρ. 2), έρεισμα για “αποκλίσεις” (derogations) από την ισότητα σε ορισμένες σταδιοδρομίες παρέχεται, και δη σε ευρωπαϊκό επίπεδο, από την παρ. 2 του άρθρου 2 της Οδηγίας 76/207 της οποίας κατά λέξη μετάφραση

αποτελούσε και το άρθρο 10 παρ. 1 του Ν. 1414/1984. Υποστηρίζουμε την πρόταση που υπέβαλε ο Σύνδεσμος για τα Δικαιώματα της Γυναίκας διά μέσου του AFEM (Association des Femmes de l'Europe Méridionale) που εδρεύει στο Παρίσι για την αντικατάσταση της παρ. 2 του άρθρου 2 με το παρακάτω κείμενο: *“Member States shall ensure that the qualifications and the selection criteria for access to any occupational activity and to the training leading thereto correspond to the specific requirements of the particular occupational activity. Any general exclusion of one sex from access and any restriction on its access to any occupational activity or to the training leading thereto shall constitute discrimination for the purposes of this Directive”*.

Πιστεύουμε ότι η διατύπωση που προτείνει η Ευρωπαϊκή Επιτροπή, και που φαίνεται ότι υιοθετείται και από το Συμβούλιο Υπουργών της Ευρωπαϊκής Ένωσης, δεν είναι ικανοποιητική αλλά αντιφατική και αφήνει περιθώρια διακρίσεων όπως στις δύο περιπτώσεις που αναφέρονται στο ερώτημά σας για την εισαγωγή γυναικών στη Σχολή της Αστυνομίας και στη Σχολή του Πυροσβεστικού Σώματος (βλ. λεπτομερώς σε Sophia Koukoulis-Spiliotopoulos, *From Formal to Substantive Gender Equality, The Proposed Amendment of Directive 76/207, Comments and Suggestions*, Athens, Brussels; Marangopoulos Foundation for Human Rights/Ant. N. Sakkoulas/Bruylant, 2001).

Θεωρούμε ότι ενδείκνυται επειγόντως, διότι προσεχώς θα αποφασισθεί οριστικά η διατύπωση, η σχετική παρέμβαση της Επιτροπής CEDAW αλλά και της Επιτροπής Εμπειρογνομόνων για την Εφαρμογή των Διεθνών Συμβάσεων Εργασίας, στην Ευρωπαϊκή Επιτροπή, στην Επιτροπή Δικαιωμάτων και Ίσων Ευκαιριών της Γυναίκας της Ευρωπαϊκής Ένωσης και στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο σχετικά με τη σωστή διατύπωση της παρ. 2 του άρθρου 2 της Οδηγίας 76/207.

5. Σχετικά με την εκπαίδευση του ευρέος ελληνικού κοινού σε συνθήκες διαλλακτικότητας και για την ενημέρωσή του για τα οφέλη μιας πολυ-πολιτισμικής κοινωνίας, χωρίς διακρίσεις, σας πληροφορούμε ότι το Δ' Τμήμα της Εθνικής Επιτροπής για τα Δικαιώματα του Ανθρώπου (Τμήμα

Πρωώθησης των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου) έχει δρομολογήσει, κυρίως από τα τέλη του 2000, ένα μακροπρόθεσμο πρόγραμμα εκπαίδευσης και ευαισθητοποίησης δημοσίων οργάνων και υπαλλήλων αλλά και του ευρύτερου ελληνικού πληθυσμού σε θέματα προστασίας των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου γενικά, συμπεριλαμβανομένης της ισότητας των φύλων σε όλους τους τομείς (εργασία, οικογένεια, δημόσια ζωή).

6. Τέλος, αναφορικά με τη συνταγματικότητα των Ν. 1363/1938 και Ν. 1672/1939, σημειώνουμε ότι σχετική υπόθεση εκκρεμεί ενώπιον της Ολομέλειας του Αρείου Πάγου. Δικάσιμος έχει οριστεί η 10η Οκτωβρίου 2001.

Αθήνα, 20 Αυγούστου 2001